

Ruoka-alalta eväät kasvuun

Kohti kestäväää ja innovatiivista tulevaisuutta

Elintarviketeollisuusliiton tavoitteet
hallituskaudelle 2023–2027

Tiesitkö tämän elintarviketeollisuudesta ja ruoka-alasta?

- Elintarviketeollisuus työllistää Suomessa 40 000 henkeä noin 1 850 yrityksessä.

Alan välilliset työllisyysvaikutukset ovat suuremmat kuin millään toisella teollisuudenalalla: Yksi työpaikka elintarviketeollisuudessa synnyttää kolme muuta työpaikkaa yhteiskuntaamme!

• Ruokia ja juomia valmistavia yrityksiä toimii Suomen jokaisessa maakunnassa Ahvenanmaalta Lappiin. Valtaosa yrityksistä, 75 prosenttia, on pieniä ja keskiuuria.

- Koko ruoka-ala, jossa ovat mukana alkutuotanto, elintarviketeollisuus, päivittäistavarakauppa ja foodservice-tukkukauppa sekä ravintolat ja ruokapalvelut, työllistävät suoraan ja välillisesti 340 000 henkeä. Ruoka-ala antaa työtä joka kahdeksannelle suomalaiselle.

Lähde: Luke 2017

- Suomalaiset elintarvikkeet ovat lähiruokaa, jolle kansalaiset antavat vahvan tuen. Suomi syö -tutkimuksen mukaan peräti neljä suomalaista viidestä pitää tärkeänä syödä kotimaista ruokaa.

- Jos jokin toimiala, niin elintarviketeollisuus tunnetaan vakaana investoijana Suomessa. Parhaina vuosina investoinnit nousevat arviolta miljardiin euroon.

- Elintarviketeollisuus on Suomen neljänneksi suurin teollisuudenala, jonka liikevaihto on 11,8 miljardia euroa. Alan jalostusarvo on suuri: 2,9 miljardia euroa v. 2021.

- Innovaatiotoiminta on elintarvikeyrityksissä intensiivistä. FoodDrinkEurope-järjestön mukaan suomalaiset elintarvikeyritykset käyttävät suhteellisesti eniten euroja tutkimukseen ja kehittämiseen Euroopassa!

• **Ruoka-ala (alkutuotanto, elintarviketeollisuus, kauppa ja ruokapalvelut) maksaa vuosittain veroina ja veroluonteisina maksuina yhteiseen kassaan huomattavan osuuden eli 10 prosenttia Suomen verokertymästä.**

Lähde: Luke 2017

Hyvä lukija,

Ruoka-ala rakentaa tulevaisuuden menestystä maailmassa, joka muuttuu kovaa vauhtia ympärillämme. Jalostetun, kotimaassa tuotetun ruuan arvostuksen kasvu sekä toimialan veto-voiman parantaminen ovat kaikille suomalaisille sydämen asia.

Ruokia ja juomia valmistavat yritykset ovat alltiita pienillekin heilahduksille toimintaympäristössä, sillä alaan vaikuttavat niin muutokset säädösympäristössä, alkutuotannon satovaihtelut kuin geopoliittiset tapahtumat. Samalla elintarviketeollisuus on aivan olennainen osa Suomen huoltovarmuutta ja omavaraisuutta.

Elintarviketeollisuuden yritykset ovat merkittävä työllistäjiä. Ne tekevät investointeja eri puolilla maata, kehittävät innovaatioita ja varmistavat huoltovarmuutta. On tärkeää, että alalle saadaan lisää ammattitaitoisia ja motivoituneita tulevaisuuden osaajia.

Yritykset tarvitsevat ympärilleen ennakoitavan toimintaympäristön, joka mahdollistaa kestäväen kehityksen mukaisen kasvun, kannattavan yritystoiminnan ja innovatiivisen ruuantuotannon. Sitä haluamme olla rakentamassa yhdessä yhteiskunnan muiden toimijoiden kanssa.

Ehdotamme, että tulevalla hallituskaudella laaditaan ruoka-alan monivuotinen ohjelma alan kasvun edistämiseksi. Ohjelmassa tarkasteltaisiin kasvun osatekijöitä poikkihallinnollisesti.

Tavoitteena olisi lisätä ruoka-alan arvonlisää ja työllisyyttä, turvata huoltovarmuutta sekä vahvistaa yritysten kykyä investoida ja innovoida. Näin vauhditettaisiin ruoka-alan kestävää uudistumista sekä kehitettäisiin alan sisäistä vuoropuhelua.

Ilmastonmuutos haastaa elintarviketeollisuutta innovoimaan ja vieämään eteenpäin vastuullisuuttaan. Parhaaseen lopputulokseen päästään alan oman sitoutumisen kautta sekä huolehtimalla, että sääntely on fiksua ja ennakoitavaa.

Elintarvikeyritykset kehittävät jatkuvasti tuotteitaan ja tarjontaansa, jotta kuluttajilla on mistä valita terveellinen, monipuolinen ja turvallinen ruokavalio. Ruokavaliolla on oma tärkeä merkityksensä suomalaisten hyvinvointiin, arjessa jaksamiseen ja työurien pidentämiseen.

* * *

Tähän julkaisuun on koottu Elintarviketeollisuusliiton tavoitteet hallituskaudelle 2023–2027. Hyödynnetään ruoka-alan eväät kasvuun ja suunnataan yhdessä kohti kestävää ja innovatiivista tulevaisuutta!

Mikko Käkelä

Elintarviketeollisuusliiton toimitusjohtaja

Turvataan Suomen huoltovarmuus, kannustetaan koko ruoka-alaa uudistuksiin

Elintarvikemarkkinoiden hyvä toimivuus ja ennakoitavuus turvaavat Suomen huoltovarmuuden myös poikkeuksellisissa oloissa. Ratkaisut Suomen elintarviketuotannon kustannuskriisiin pitää etsiä koko ruokaketjun yhteistyönä ja nykyisen lainsäädännön puitteissa.

Huoltovarmuus ja omavaraisuus tarkoittavat Suomessa sekä eläinettä kasvituotannon mahdollisuuksien hyödyntämisestä. Siten tuetaan ruuan koko arvoketjun elinvoimaa maatilalta elintarviketeollisuuteen, kauppaan ja kuluttajille asti. Kuluttajan valinnanmahdollisuudet ja ympäristövaikutukset säilyvät omilla käsissämme.

Turvataan ruokaketjun toimivuus kaikissa oloissa

Ruoka-alan biotalouden arvonlisä on kasvussa ja kasvun jatkuminen edellyttää, että Suomessa parannetaan viljelytekniikoita, otetaan käyttöön uusia viljelykasveja, edistetään kiertotaloutta sekä lisätään rehujen ja uusien kasviperäisten ruokatuotteiden omavaraisuutta.

Ratkaistaan ilmasto- ja ympäristöhaasteita kasvattamalla biotalouden arvonlisää

Elintarvikeviennistä kannattavuutta ja kilpailukykyä ruokaketjuun

Suomella on kaikki mahdollisuudet nousta merkittäväksi, jopa kokaan suuremmaksi ruokaturvaa tarjoavaksi maaksi. Vastuullisesti ja kestävästi tuotetuille elintarvikkeille on yhä enemmän kysyntää kansainvälisillä markkinoilla. On tärkeää turvata elintarvikkeiden vienninedistämisen rahoitus ja resurssit.

Vienti lisää ruoka-alan kasvua sekä parantaa kotimaisen elintarvike tuotannon kilpailukykyä, kannattavuutta ja huoltovarmuutta. Vientin kautta aukeaa uusia myyntikanavia ja korkeamman hintatason markkinoita rajallisesti kasvavien kotimarkkinoiden rinnalle. Kansainvälisillä markkinoilla kilpaileminen vahvistaa osaamista ja kykyä tarjota kuluttajille uudenlaisia tuotteita.

Vauhditetaan kestäväää energiantuotantoa, sujuvoitetaan investointien luvitusta

Myös datan parempi hyödyntäminen vauhdittaa ruoka-alan kasvua. Arvon kasvattaminen edellyttää datan standardointia, alan yhteisiä tietomalleja sekä ennakoitavaa ja eri säädöskokonaisuuksien yhteensopivaa EU-sääntelyä.

Energian toimitusvarmuus ja hinta vaikuttavat keskeisesti elintarviketeollisuuden toimintaan. Suomen pitää pyrkiä pikaisesti riippumattomaksi fossiilisesta tuontienergiasta ja lisätä omaa puhdasta energiatuotantoaan. Elintarviketeollisuus on sitoutunut näihin energiavoitteisiin jo vuonna 2020 laaditussa vähähiilisyystiekartassaan.

Malttia vastuullisuuden sääntelyyn

Ruokaketju on tärkeä osa kestäväen energiantuotannon ratkaisua, etenkin kun varmistetaan biokaasun tuotannon kehittymistä. Investoinnit maatalouden ja elintarviketeollisuuden sivuvirtojen käsittelylaitoksiin lisäävät uusiutuvan kotimaisen biopolttoaineen saatavuutta sekä käyttöä tuotannossa ja liikenteessä. Samalla ne edistävät talouden rakennemuutosta kohti hiilineutraalia yhteiskuntaa.

Vihreän siirtymän mukaiset investoinnit tarvitsevat julkista tukea. Yritystukien kriteereitä on muutettava siten, että elintarvikeyritykset pääsevät samalle viivalle muiden teollisuusyritysten kanssa. Tällä hetkellä kohtelu ei ole tasavertaista. Myös investointien lupakäsittelyä on nopeutettava.

Vapaaehtoiset toimialakohtaiset sitoumukset ja itsesääntelytoimet pitää nähdä vaihtoehdoksi lainsäädännölle, kun tavoitellaan kunnianhimoisten kestävyystavoitteiden saavuttamista ja pyritään samalla minimoimaan yritysten hallinnollista taakkaa. Elintarvikealalla tällaista itsesääntelyä ovat energiatehokkuuden sopimusjärjestelmä, ravitsemussitoumukset, materiaalitehokkuuden sitoumus ja kertakäyttömuovien vähentämisen green deal -sopimus.

Varmistetaan yrityksille osaajat ja moderni työelämä

Teknologinen kehitys muuttaa työtä, työn tekemisen tapoja ja osaamistarpeita nopeasti. Työlainsäädännön ja sosiaaliturvan pitää pystyä vastaamaan työelämän muuttuviin tarpeisiin sekä kannustamaan ihmisiä työn tekemiseen ja yrityksiä työllistämiseen.

Koronapandemia, Venäjän hyökkäys Ukrainaan sekä sodasta johdettavat kansainväliset pakotteet ovat osoittaneet, että yritysten on kyettävä reagoimaan nopeasti, kun toimintaympäristössä tapahtuu merkittäviä muutoksia.

Joustavat käytännöt tilanteissa, joissa yritys joutuu sopeuttamaan työvoiman käyttöönsä muuttuneisiin oloihin, pelastavat työpaikkoja ja mahdollistavat kannattavan liiketoiminnan.

Parannetaan yritysten kykyä työllistää ja reagoida äkillisiin muutoksiin

Kun työlainsäädäntöä uudistetaan, kulmakiveksi on otettava yritysten tuottavuuden vahvistaminen, kriisitilanteissa käytettävissä olevien reagointikeinojen parantaminen ja työllistämismahdollisuuksien edistäminen. Suomen työlainsäädäntö kaipaa yksinkertaistamista ja joustavoittamista.

Luodaan työmarkkinoille vakautta työrauhaa vahvistamalla

Vastataan osajapulaan työhön johtavalla maahanmuutolla

Elintarvikealalla yritysten koko vaihtelee suuresti ja yritykset toimivat erilaisista lähtökohdista. Yksi toimintamalli ei sovi kaikille, vaan parhaaseen lopputulokseen päästään sopimalla asioista yritys-, työpaikka- ja työntekijäkohtaisesti. Tällainen sopiminen on mahdollistettava.

Yritys-, työpaikka- ja työntekijäkohtainen sopiminen saa alkunsa aidosta, yhteisesti tunnistetusta paikallisesta tarpeesta. Se on rehtiä vuoropuhelua, jossa etsitään ratkaisuja yhdessä niin, että yrityksen haasteet, tulevaisuudennäkymät sekä henkilöstön näkemykset ja toiveet otetaan aidosti huomioon.

Suomen työlainsäädäntö on säädetty alun perin 1940-luvulla. Vaikka sitä on nykyaikaistettu, työlainsäädäntömme tarvitsee pikaista uudistamista. Lainsäädäntö ei esimerkiksi rajoita lainkaan tukilakko-oikeutta, vaikka tukityötaistelut ovat usein kohtuuttomia ratkottavaan ongelmaan nähden.

Elintarvikealan yritykset kehittävät toimintaansa voimakkaasti, hakevat kasvua ja tekevät suuria investointeja. Ala on työvoimavaltainen ja yritykset tarvitsevat jatkuvasti uusia osajajia. Suuri osa yrityksistä kohtaa huomattavia haasteita esimerkiksi elintarviketeollisuuden

prosessityöntekijöiden rekrytoinneissa. Tehtäviin ei yksinkertaisesti ole tarjolla riittävästi työvoimaa kotimaasta.

Tilannetta hankaloittaa, että Suomessa työelämästä poistuu tulevi-
na vuosina enemmän työntekijöitä kuin tilalle saadaan uusia. Vaa-
rana on, että yritysten kasvu- ja investointihalut laimenevat kasva-
vien rekrytointihaasteiden ja työelämästä poistuvien työntekijöiden
lisääntyvän määrän vuoksi.

Työvoiman hyvä saatavuus edellyttää, että elintarvikealan ammatil-
lisessa koulutuksessa on riittävästi aloituspaikkoja lähellä yrityksiä,
sillä laadukas ammattiosaaminen korostuu alalla.

Yritysten tarpeet keskiöön koulutuksen uudistamisessa

Elintarvikealan koulutuksen varmistaminen Suomessa ei kuitenkaan
yksin riitä, vaan välttämättä tarvitaan myös työhön johtavaa maa-
hanmuuttoa. Suomesta pitää tehdä houkutteleva maa ulkomaisille
työntekijöille. Työntekoon oikeuttavien oleskelulupien käsittelyaikoja
on lyhennettävä ja työvoiman saatavuusharkinnasta luovuttava.

Koulutuksenkin on pysyttävä yritysten osajatarpeiden ja työelämän
muutoksen tahdissa. Koulutuksen määrästä ja laadusta on pidet-
tävä kiinni kaikilla koulutusasteilla. Koulutuksen rahoituksessa on
kasvatettava laadun, yritysysteistyön ja työllistymisen painoarvoa.
On huolehdittava myös muiden ammattilaisten ja osaajien saata-
vuudesta elintarvikealalle.

Ravitsevaa ruokaa suomalaisille

Elintarviketeollisuus valmistaa ja kehittää maistuvia ruokia ja juomia ravitsemusvastuullisesti suomalaisten hyvinvoinnin edistämiseen. Ravitsemuksen lisäksi ruokaan kuuluu aina mielihyvää, kulttuuria ja yhteisöllisyyttä.

Elintarvikeyritykset edistävät terveellisiä elintapoja ja ihmisten hyvinvointia muokkaamalla ja innovoimalla jatkuvasti tuotetarjontansa, jossa hyvä ravitsemus ja kestävyysnäkökohdat otetaan huomioon.

Ruokavalio on kokonaisuus ja osa ihmisten elämäntapoja. Ruokavalio vaikuttaa hyvinvointiin ja mahdollistaa osaltaan terveellisen elämän, mistä on apua Suomelle tärkeän tavoitteen saavuttamisessa, työurien pidentämisessä.

Ravitsevia ratkaisuja hyvinvointiin, tukea työurien pidentämiseen

Yksittäiset ruoka-aineet eivät edistä tai heikennä terveyttä. Kuluttajakäyttäytymistä ei pidä ohjata pistemäisillä veroratkaisuilla, vaan elämäntapaohjauksella ja kokonaisvaltaisilla toimilla julkisen sektorin ja ruoka-alan yhteistyönä.

Ohjattaessa hyvinvointia poliittisesti saatetaan vaikuttaa kielteisesti elintarvikeyritysten kilpailukykyyn ja mahdollisuuksiin työllistää. Esimerkiksi elintarvikkeiden terveysperusteinen vero aiheuttaa enemmän haittaa kuin hyötyä. Vero ei auta painonhallinnassa, mutta

nostaa entisestään ruuan hintaa ja heikentää suomalaisten yritysten kykyä pärjätä kovassa globaalissa kilpailussa.

Elintarviketeollisuus on osa suomalaista ruokaympäristöä, joka koostuu useista osiosta. Yhdessä julkisen sektorin kanssa ruoka- ja juomayritykset haluavat rakentaa kannustavan ruokaympäristön, jossa kuluttajalla on valinnanvapaus ja mahdollisuus tehdä valistuneita, turvallisia ja tietoon pohjautuvia valintoja.

On tärkeää, että suomalainen säädösympäristö rohkaisee elintarvikeyrityksiä uusiin innovaatioihin ja ratkaisuihin. Kannustava säädösympäristö on yrityksille kilpailukykytekijä, ja itsesääntely ohjaa uusiin toimintatapoihin paremmin kuin pakottava lainsäädäntö.

Ennakoitavuutta julkiseen tutkimus-, kehitys- ja innovaatorahoitukseen

Suomessa on kansainvälisesti korkeatasoista osaamista ravitsemus- ja elintarviketutkimuksessa. Yrityksemme ovat olleet pioneereja terveysvaikutteisten ja kestävästi tuotettujen elintarvikkeiden kehittäjinä. Myös elintarviketurvallisuus on Suomessa maailman huippua. Puhtaiden, turvallisten ja kestävästi tuotettujen elintarvikkeiden kysyntä kasvavaa maailmalla.

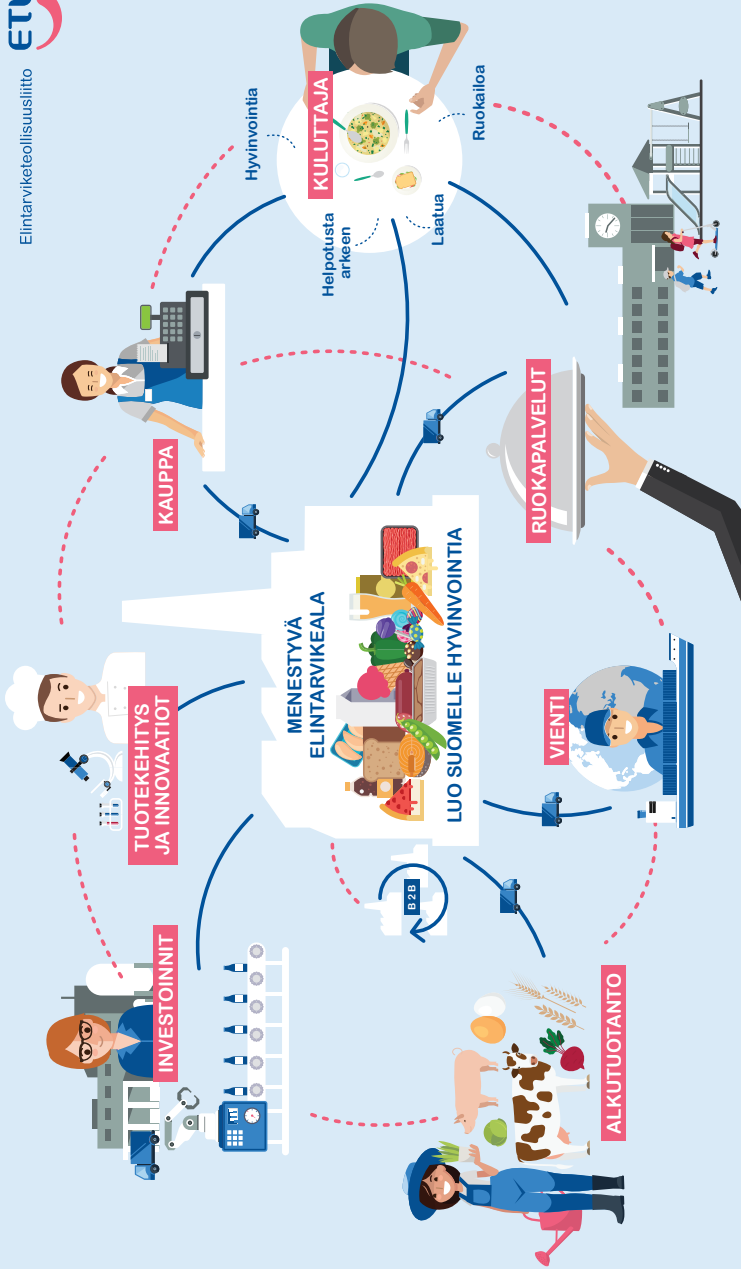

Innovaatioiden kehittäminen vie vuosia, joskus jopa vuosikymmeniä. Sen vuoksi yrityksillä täytyy olla varmuus tutkimusrahoituksen ennustettavasta kehityksestä sekä yrityksille suoraan kohdennettavan tutkimus-, kehittämis- ja innovaatorahoituksen (TKI-rahoitus) riittävydestä.

•
•
•
•
•
•
•
•
•
•

**Edistetään terveyttä ja
hyvinvointia elämäntapa-
ohjauksella, ei veroilla**

Mikä Elintarviketeollisuusliitto?

- Elintarviketeollisuusliitto (ETL) on ruoka-alan suunnannäyttävä ja kokoava voima.
- Haluamme olla ruoka-alan vahva ääni yhteiskunnassa. Tavoitteenamme on uudistuva, vetovoimainen ja menestyvä ruoka-ala, joka luo hyvinvointia kaikkialle Suomeen.
- Olemme Suomessa toimivien elintarvikeyritysten työmarkkina- ja elinkeinopoliittinen edunvalvoja ja yksi Elinkeinoelämän keskusliiton EK:n jäsenliitoista.
- Meillä on 250 jäsenyritystä. Lisäksi toimintamme piiriin kuuluu yhteistyösopimusten kautta noin 600 elintarvikeyritystä. Yritykset edustavat kaikkia elintarviketeollisuuden toimialoja ja kattavat lähes koko elintarviketeollisuuden tuotannon Suomessa.
- Jäsenyrityksiämme toimii Suomen kaikissa maakunnissa. Pienten ja keskisuurten yritysten osuus jäsenkunnastamme on 75 prosenttia.

www.etl.fi

Elintarviketeollisuusliitto

